

TÜZES LÓ

DOROS JUDIT

Választási plakátok tarkázzák a kis falut, pár kilométerre a csokigyáráról és cukorüzeméről híres városkától. Talán jobb volna ezt múlt időben írni – híres volt –, de nem lenne igazságos. A helyieknek elevenen, a mindennapjaikban él a hajdani fénykor, amit ma már múzeumba zárva őriznek az egykori gyárepületen belül. Kósza hírek tartják pislákoló parázson a reményt, hogy lesz itt még egyszer újra édes az élet, még ha cukorcirokból is, s nem vész kárba a tudás, ami egykor fiatalok százait vonzotta ide, adott nekik értelmes életet.

A gyár kürtje már rég nem szól, de az ittenieknek ma sem kell az órára nézniük, valahol a fülük hátsó zugában élesen hallják a műszak kezdetét s végét jelző hosszas szólamot. Mintha a kúrtszó elkúszna távol, a tokaji lankák felé, s vinné magával a régi étkezde gulyáslevesének zellerzöldes, fokhagymás

Mögöttünk hagyva a derékba tört várost, a falu arca talán még lehangolóbb, akkor is, ha díszkövekkel fedték a főutca egy részét

paráját, a kultúrházi könyvtár bordó gerincű, aranybetűs krimisorozatait, a balatoni, hajdúszoboszlói beutalók napsütéses bizonyosságát, az üzemi tűzoltók szertárának fémes illatát, a tekepálya bábuinak diadalmas összeborulását, a saját énekkar, saját fúvószenekar büszke fellépéseit. A pusztuló gyárkémények távlati síkjába pár éve afféle nézőkét applikáltak művész-táboros egyetemisták, kijelölve egy pontot, ahonnan ismét úgy tűnhet, mintha szállna füst az ég felé, még ha ez nem más is, mint illúzió. De ma már illúzió sincs, a kilátóhelyen mord felirat üzeni, bemászni tilos és veszélyes. Nemcsak a gyár pusztul, elvész a romjaira épített ötlet is.

Mögöttünk hagyva a derékba tört várost, a falu arca talán még lehangolóbb, akkor is, ha díszkövekkel fedték a főutca egy részét. A burkolat azonban egyszer csak elfogyott, így még szembetűnőbb a kopottság: rosszul számoltak, vagy a pénz útja vett más irányt, nem tudni. A sétálóutcának amúgy sem sok értelme van ott, ahol rozoga traktorok járnak, gőzölgő trágyát fuvarozva a földekre, aki meg nem géppel közlekedik, az jellemzően biciklit kormányoz,

zakkanva a kő minden összeillesztésénél, úgyhogy inkább a járdára hajt fel.

Mellékutcába kanyarodunk, zárva a kocsmá, az ablakokat is bedeszktázták, minden harmadik házra kiírva, hogy eladó, a földre hullott almát nem szedi fel senki, ott rohad. Szürke palatető, homokfehér házak, sehol egy szín, már ha nem tekintjük annak a választási plakáterdőt, amelyen az ígéretek betartását és a megkezdett út folytatását üzenik. Az egyik szomorú ház előtt, mint ha az egyik transzparens ferdén meghosszabbított vonalában jelölte volna ki a maga helyét, egy fiatal, bozontos férfi ül a kapuban. Nem lócán, hanem a földön, lába kinyújtva, dereka és a háta a vaskerítésnek támaszkodik. Mellette üres kalap, mintha pár forintot várna. Először a saját szemünknek sem hiszünk, olyat még nem láttunk, hogy valaki egy faluban a saját háza előtt köldül, s egyáltalán, koldust eddig csak városban láttunk, azt sem errefelé. A kalapból kikandikáló süvegcsukrot, rajta a gyári logóval pedig lehet, hogy csak a képzeletünk vetítette a fotóra. A rögváloság nem játszhatott ilyen csalfa játékot velünk.